

ժամանակիս հետ առաջ ընթացող զանազան մեծ
և փոքր ազգերի շարքերում նա ապրելու և գոյու-
թիւն ունենալու իրաւունք չունի... Ընդհանրա-
պէս ընթերցասիրութիւնից և մասնաւորապէս մեր
անցեալի ու պատմութեան ուսումնասիրութիւ-
նից՝ միանգամայն զուրկ է Հայ ժողովուրդը:
Փանօք Աստուծոյ, մենք՝ Հայերս թէև ունինք հա-
րուստ ու ճոխ մատենագրութիւն, պատմութեան
վերաբերեալ ընտիր գրքեր և առատ նիւթեր:
Բայց, թող ներուի ինձ ասել, նրանք իրենց
սուղ արժէքով, իրենց նիւթերի դասաւորութեամբ
և լեզուի ու ոճի գեղարամարս կազմութեամբ
բոլորովին անմատչելի են մեր ժողովրդի միջին
և ստորին դասի խաւերի համար: Ընթերցողների
միանշան մասը միայն կարողանում է օգտուել և
իւր ընթերցասիրութեան ծարաւը յագեցնել այն
պաշարով, որ մատակարարում է նրան մեր հայ
մամուլը: Բայց Հայ մամուլի մէջ մերթ ընդ
մերթ երևացել են պատահական յօդուածներ, ճա-
նապարհորդական տպաւորութիւններ և ուսում-
նասիրական հետազօտութիւններ Տերսիմի քըը-
դացած և Տրապիզոնի Համշէն գաւառի թրքացած
Հայերի նիստ ու կացի և վարք ու բարքի մա-
սին: Լեհաստանում կորած և Լեհացած Հայերի
մասին բաւականաչափ հայերէն և ռուսերէն լե-
զուով հրատարակութիւններ կան, որոնց մէջ ա-
ռաջին տեղն է բռնում մեծարգոյ Կար. Եղեանցի
հետաքրքրական և լուրջ հրատարակութիւնը *):

*) Վեհնի միութիւն Լեհաստանի Հայոց ընդ եկեղե-